

გრიგოლ თუმანიშვილი

თუმანიშვილი გრიგოლ (გივი) დიმიტრის ძე, ბიოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპოდენტი, საქართველოს მედიკო-ბიოლოგიური აკადემიის და საქართველოს ეკოლოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი.

გივი თუმანიშვილი დაიბადა 1925 წლის 10 აგვისტოს ქალაქ თბილისში მოსამსახურის ოჯახში. მამა დიმიტრი გრიგოლის ძე თუმანიშვილი, განათლებით ინჟინერი, მუშაობდა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სამრეწველო საწარმოთა ელექტროფიკაციის კათედრის გამგედ. დედა, ნინო სერგის ასული ჯაფარიძე-თუმანიშვილი, იყო ამავე კათედრის ასისტენტი. გ. თუმანიშვილმა 1949 წელს დაამთავრა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი და 1952 წლამდე სწავლობდა ადამიანისა და ცხოველთა ფიზიოლოგიის კათედრაზე ასპირანტურაში აკად. ი. ბერიტაშვილის ხელმძღვანელობით. 1953 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე “კინესტატიკური და ლაბორატორიული გალიზიანების მნიშვნელობა ძილისა და ღვიძილის შენაცვლებაში”. პარალელურად გ.თუმანიშვილი მუშაობს ციტოლოგიასა, ჰისტოლოგიასა და ემბრიოლოგიაში.

1957 წლამდე ის ეწეოდა ნაყოფიერ პედაგოგიურ მოღვაწეობას საქართველოს სხვადასხვა რეგიონების (ცხინვალი, ბათუმი) უმაღლეს სასწავლებლებში. 1957 წელს არჩეული იყო საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ფიზიკის ინსტიტუტის ბიოფიზიკის განყოფილების გამგედ. 1964 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია თემაზე: “უჭრედშორისი ურთიერთქმედებათა როლი ქსოვილთა ბრდის რეგულაციაში”. 1965 წელს საქართველოს

მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმის გადაწყვეტილებით ფიზიკის ინსტიტუტის ბიოფიზიკის განყოფილების თანამშრომელთა ნაწილი გადაყვანილი იქნა ალ. ნათიშვილის სახელობის ექსპერიმენტული მორფოლოგიის ინსტიტუტში. 1973 წელს ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით ბიოფიზიკის განყოფილების ბაზაზე შეიქმნა განივითარების ბიოლოგიის ლაბორატორია, რომელიც 1983 წელს გ.თუმანიშვილის ხელმძღვანელობით ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიოლოგიის ფაკულტეტის შემადგენლობაში შევიდა. 1983 წელს გ. თუმანიშვილი არჩეული იყო საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის (ამჟამად საქართველოს ეროვნული აკადემია) წევრ-კორესპონდენტად.

1981-1985 წლებში გივი თუმანიშვილი უნივერსიტეტის ბიოლოგიის ფაკულტეტის დეკანი იყო. 1983 წელს ის არჩეული იყო და სიცოცხლის ბოლომდე მუშაობდა ბიოლოგიის ფაკულტეტის ციტოლოგიის, ჰისტოლოგიის და ემბრიოლოგიის კათედრის გამგედ. გ. თუმანიშვილი ეწეოდა ნაყოფიერ პედაგოგიურ მოღვაწეობას. იგი კითხულობდა ლექციების ზოგად კურსს ინდივიდუალური განვითარების ბიოლოგიაში მედიცინისა და ბიოლოგიის სპეციალობის სტუდენტებისათვის. აგრეთვე ციტოლოგიას და სპეცკურსს უჭრედების დიფერენცირებაში ციტოლოგიის სპეციალიზაციის მე-5 კურსის სტუდენტებისათვის. აღნიშნულ კურსებს გ.თუმანიშვილი უკითხავს აგრეთვე ქუთაისის სახ. უნივერსიტეტის ბიოლოგიის სპეციალობის სტუდენტებს. 1985 წელს გივი თუმანიშვილი დაჯილდოვდა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელით.

სასწავლო მეთოდურ მუშაობასთან ერთად გ.თუმანიშვილი ეწეოდა აქტიურ სამეცნიერო მუშაობას. იგი იყო ასოცზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი, მათ შორის არის 4 მონოგრაფია, ერთი ბროშურა და ერთი მეთოდური მითითებები. მას ეკუთვნის ციტოლოგიის პირველი სახელმძღვანელო ქართულ ენაზე. მისი ნაშრომები გამოქვეყნებულია მრავალ საკავშირო და საზღვარგარეთის ჟურნალებში. ხოლო სამეცნიერო ნაშრომების გარკვეული ნაწილი გამოცემულია შრომების კრებულის სახით. მისი ხელმძღვანელობით შესრულებული და დაცულია 25 საკანდიდატო დისერტაცია. აგრეთვე იყო ორი სადოქტორო დისერტაციის კონსულტატი.

გ.თუმანიშვილი საქართველოში მეცნიერების ორი დარგის ფუძემდებელია: მისი მონაწილეობით საქართველოში დაფუძნდა ბიოფიზიკის მიმართულება, ხოლო რაც შეეხება ინდივიდუალური განვითარების ბიოლოგიას, საქართველოში ამ დარგის ერთპიროვნულ დამფუძნებლად სწორედ გივი თუმანიშვილი ითვლება. გ.თუმანიშვილის სამეცნიერო მოღვაწეობა ძირითადად ინდივიდუალური განვითარების ბიოლოგიის დარგით წარიმართა. 1956 წელს მის მიერ ქეთევან ჯანდიერთან და პროფესორ იგორ სვანიძესთან ერთად პირველად იყო აღწერილი ზრდის მასტიმულირებელი ფაქტორი. მოგვიანებით იყო აღმოჩენილი აგრეთვე ზრდის შემაკავებელი ბირთვული ფაქტორიც. პროფ. პავლე ჭელიძესთან ერთად გ.თუმანიშვილის მიერ დადგენილი იყო რთული მაგრამ უდავო კორელაცია ბირთვაკის ულტრასტრუქტურასა და ცილის მასინთეზირებელ აქტიურობასა და მის სადიფერენციაციო ტიპს შორის. პროფ. დიანა ძიძიგურთან ერთად გამოვლენილია რიბოსომული გენების ტრანსკრიპციის მარეგულირებელი ფაქტორები; გ.თუმანიშვილის ხელმძღვანელობით იდენტიფიცირებულია მიოკარდიოციტების ზრდის შემაკავებელი ფაქტორები და სხვა.

საყურადღებოა გ.თუმანიშვილის უჭრედების დიფერენცირების ე.წ. “დახრილი სიბრტყის“ თეორია, რომელიც დღესაც მოიხსენიება შესაბამის ლიტერატურაში. აღსანიშნავია, აგრეთვე გ.თუმანიშვილის მიერ დამუშავებული ცოცხალი სისტემების ონტოგენეზური თეორია, რომელიც მეცნიერების სხვადასხვა დარგში მომუშავე მეცნიერების დიდ ინტერესს იწვევს.

დიდი ადგილი უჭირავს გ. თუმანიშვილის ცხოვრებაში მხატვრულ შემოქმედებას. ყრმობის აქეთ დღემდე იგი გატაცებით და პროფესიული პასუხისმგებლობით წერდა (ქართულად და რუსულად) ლექსებს, მოთხრობებსა და პიესებს. 1960-იანი წლებიდან იგი ასეთივე დამოკიდებულებით ხატავდა – ზეთით, პასტელით, აკვარელით პეიზაჟებს, ნატი-

ურმოორტებს, პორტრეტებსა და ა.შ. აღსანიშნავია რომ მან პირველმა მიმართა საბჭოური ხანის საქართველოში მაცხოვრის ცხოვრების თემას და, ამდენად, თანამედროვე ქართული რელიგიური მხატვრობის ერთ-ერთი წამომწყებთაგანია. 1957-1964 და 1977-1978 წლებში გ. თუმანიშვილი ხელმძღვანელობდა შინაური თოჯინური (მარიონეტების) თეატრს, რომლის წარმოდგენებს საკმარისი მოწონება ჰქონდა თბილისის ინტელიგენციის წრეში.

ამასთან ერთად გ.თუმანიშვილი საზოგადოებრივ საქმიანობასაც ეწეოდა. ის იყო საერთაშორისო და რესპუბლიკური სამეცნიერო ჟურნალების რედკოლეგიების წევრი. როგორცაა რუსეთის ჟურნალები: “ციტოლოგია”, “ონტოგენეზი” და “საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მაცნე, ბიოლოგიის სერია”. ბატონი გივი მონაწილეობდა მთელ რიგ საერთაშორისო და რესპუბლიკური კონფერენციების, სიმპოზიუმებისა და ყრილობების ორგანიზებასა და მუშაობაში. მისი ინიციატივითა და უშუალო ხელმძღვანელობით ჩატარდა საკავშირო სიმპოზიუმი და რამდენიმე კონფერენცია. 1997 წელს გერმანიის ქ.კიოლნში გამართულ საერთაშორისო კონფერენციაზე გ.თუმანიშვილი აირჩიეს რეგენერაციის პრობლემის შემსწავლელი ევროპული ასოციაციის პრეზიდენტად. მისი ინიციატივით 1999 წელს აღნიშნული ასოციაციის წევრთა მონაწილეობით თბილისში ჩატარდა რიგით მესამე კონფერენცია.

საზოგადოებრივი საქმიანობიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რომ გ.თუმანიშვილი იყო საქართველოს მწვანეთა მოძრაობის თავკაცი და დამაარსებელი. მწვანეთა მოძრაობის დარსების დღიდან საქართველოს მწვანეების ეკოლოგიური ასოციაციის პრეზიდენტი. ის პარლამეტის ერთ-ერთი აქტიური წევრი იყო, 1996-1997 წლებში საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტის ექსპერტ კონსულტატი. ამავე დროს გ.თუმანიშვილი საქართველოს გარემოს და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს სამეცნიერო-საკონსულტაციო საბჭოს თავმჯდომარეც იყო. გარდა ამისა იყო საქართველოს განათლების სამინისტროს ბიოლოგიის მეთოდური საბჭოს თავმჯდომარეა. 1975-1980 წწ. წლებში ის უჯრედისა და განვითარების ბიოლოგიაში სამეცნიერო ხარისხების მიმნიჭებელი საბჭოს თავმჯდომარე იყო.

გივი თუმანიშვილის სამეცნიერო, პედაგოგიური და საზოგადოებრივი მოღვაწეობა არაერთხელ იყო აღნიშნული. 1998 წელს გ.თუმანიშვილი დასახელებული იყო წელიწადის მეცნიერად მამაკაცთა შორის. 1986 წელს ის დაჯილდოვდა ივ. ჯავახიშვილის მედალით ხოლო 1997 წელს ღირსების ორდენით.

გ.თუმანიშვილი გარდაიცვალა 2007 წლის 17 ივლისს.

1	Мукомоторные рефлексы при раздражении цент. конца	печ.	Сб. «О значении живот. слизи!» 1948	Д.М. Гедеванишвили
2	Значение кинестатических и лабиринтных раздражений для смены состояния сна и бодрствования	рук	диссерт., 1952	
3	К вопросу об изучении условных снотворных рефлексов	печ.	Сообщ. АН. ГССР. 8, 1953	
4	Специфическая стимуляция роста органов куриного зародыша действием тканевых экстрактов	«	ДАН СССР, 106, 6, 1107-1110	К.М. Джандиери, И.К. Сванидзе
5	Стимуляция регенерационного процесса действием тканевых экстрактов	«	ДАН СССР, 107, 1, 182-194, 1956	К.М. Джандиери, И.К. Сванидзе
6	Тканеспецифическая стимуляция роста органов зародышей и регенерируемых тканей действием тканевых экстрактов	«	Тр. VI Всесоюзн. съезда АЭ, 1958	
7	Стимуляция регенерационного процесса действием тканевых экстрактов	«	Жур. общ. биол., 19, 5, 369-376, 1958	
8	Некоторые вопросы стимуляции регенерационного процесса тканевыми экстрактами	«	Тезисы докл. расш.рен. гист. Конф., 1959	
9	О значении количества тканевого экстракта для стимуляции роста гомологичного органа куриного зародыша	«	ДАН СССР, 131, 1, 206-208, 1960	
10	О действии тканевых экстрактов куриного зародыша	«	Тез. докл. III Всесоюзн. совещ. Эмбриол., 1960	
11	Действие излучения на стимулирующие свойства тканевых экстрактов	«	Тр. инст. физики АН. ГССР, т.7, 1960	
12	Stimulating action of extracts on regenerative processes	«	J. Embr. exp. morph., 1960	
13	Регенерация тканей при воздействии экстрактом облучённом рентгеновскими лучами	«	Тр. инст. физики АН. ГССР, т.8, 1962	
14	О саморегулирующей способности растущих тканей	«	Тез.Симп.Всесоюз. научн. конф. АГЕ 1962	
15	Динамика роста печени куриного зародыша в условиях его стимуляции гомологичными тканевыми экстрактами	«	ДАН. СССР, 146, 1, 246-250, 1962	Д.Д. Табидзе
16	Исследование роста регенерирующей печени лягушки в условиях стимуляции тканевыми экстрактами	«	Журн. общ. биол. 24, 2, 129-139, 1963	Д.Д. Табидзе
17	Регенерация семенника крысы под воздействием экстракта семенника кролика	«	Журн. общ. биол. XXV, 6, 434-442, 1964	
18	Изменения содержания нуклеиновых кислот в регенерирующем семеннике под влиянием экстракта семенника кролика	«	ДАН СССР, 156, 1, 1964	Р.Г. Гаччиладзе
19	О роли межклеточных взаимодействий в регуляции роста ткани	рук.	Диссерт., 1964	
20	Действие ионизирующей радиации на стимулирующие свойства экстрактов	печ.	Сообщ. АН. ГССР, 33, 1964	В.П. Манджгаладзе, Х.Н. Джанелидзе

21	Действие экстрактов печени на синтез нуклеиновых кислот в регенерирующей печени	«	Биохимия, 26, 1963	В.П.Манджгаладзе, Х.Н.Джанелидзе
22	Роль межклеточных взаимодействий в регуляции роста тканей	«	В сб. «Клеточн. диф. и индукц. мех, «Изд. «Наука» М., 1965	
23	Некоторые вопросы регуляции роста тканей	«	Изд. «Мецниереба» Тбилиси, 1967	
24	Периодические изменения интенсивности собственной флуоресценции ткани печени куриного зародыша	«	В сб. «Биоэнергет. и биол спектроф», 1967	Н.В.Козлова, И.Д.Колотова
25	Some theoretical aspects of intratissular regulation of cell multiplication	«	In contr. of cell growth in adalt org. Acad press 1967	
26	К вопросу о влиянии ионизирующего излучения на возбудимость нервного ствола	«	Тр. ТГУ, т. 120 на груз. языке 1967	Г.В. Зарапов, О.А. Канчели
27	К вопросу о роли электрического заряда и энергии при раздражения нервного ствола	«	Тр. ТГУ, т. 120 на груз. языке 1967	Г.В. Зарапов, О.А. Канчели
28	О химической природе рост-стимулирующего фактора тканевых экстрактов	«	Сообщ АН ГССР, 46, 2, 1967	Н.А. Гоциридзе
29	О роли клеточных ядер и цитоплазмы в регуляции роста печени куриного зародыша	«	Журн. общ. биол., 29, 2, 1968	Н.В. Саламатина
30	О теории внутритканевой регуляции скорости размножения клеток	«	Журн. общ. биол., 29, 6, 1968	Н.В. Козлова, Н.В. Саламатина
31	Action of nuclear and cytoplasmic fraction of liver growth in the chick embryo	«	J. Embriol. exp. morphol, 20, 1968	Н.В. Саламатина
32	О кооперативном характере действия генов	«	Сб. «Вопр. биоф. и теор. биол.» Изд. ТГУ, 1968	
33	Действие клеточных ядер и цитоплазмы на синтез ДНК	«	Сб. «Вопр. биоф. и теор. биол.» Изд. ТГУ, 1968	Н.В. Саламатина
34	Действие экстракта ядерной фракции гомогената печени взрослой курицы на скорость роста печени 2-дневного куриного зародыша	«	Сб. «Вопр. биоф. и теор. биол.» Изд. ТГУ, 1969	Н.В. Саламатина
35	Особенности действия ядерной и цитоплазматической фракции печени куриного зародыша на рост печени зародышей II-ти дней инкубации	«	Сб. «Вопр. биоф. и теор. биол.» Изд. ТГУ, 1969	В.А. Гогичаишвили
36	Перспективы исследования роли межклеточных взаимодействий в дифференцировке и росте	«	Сб. «Межклет. взаимодейст. в дифф. и росте» изд. «Наука», 1970	
37	Influence of the extract of hen liver nuclear fraction on amount of DNA in nuclei of chick embryo liver	«	Ann. d'embr. Morphogen. suppl. 1, 1969	Л.К. Вепхвадзе, Н.В. Саламатина
38	Влияние многократного воздействия ядерной и цитоплазматической фракции гомогената печени взрослых мышей	«	Сб. «Метаболизм кл. ядра и яд. цитопл. отнош.» Изд. «Наук. Думка», Киев, 1970	Н.В.Саламатина, Л.К.Вепхвадзе, Л.А.Гоксадзе
39	О ядерном факторе, ускоряющем разрушение ДНК хроматина	«	Сб. «Метаболизм кл. ядра и яд. цитопл. отнош.» Изд. «Наук. Думка», Киев, 1970	Н.В.Саламатина, Л.К.Вепхвадзе, Л.А.Гоксадзе
40	Всесоюзное совещание по цитофотометрии	«	Цитология, 12, 1970	Н.В.Козлова
41	Рецензия на сборник «Метаплазия тканей»	печ.	Журн. общ. биол., 32, 4, 1971	
42	О ядерном факторе, разрушающем ДНК	«	Сб.» Вопр. биоф. теор. биол.» Изд. ТГУ, 1971	

43	Динамика роста глазной линзы 9-дневного куриного зародыша	«	Тр. инст. exper. морф., 12, 1971	
44	Changes in mouse liver due to repeated action by liver homogenate fractions	«	Ann. d'embr. Morphogen., 5, 3, 1972	Н.В.Саламатина, Л.К.Вепхвадзе
45	Исследование действия факторов сетчатки на хрусталик куриного зародыша	«	Онтогенез, 3, 3, 1972	К.К.Гугуня
46	Исследование ядерного фактора, участвующего в разрушении ДНК	«	Сб. «Мех.рег.функ.кл. ядра». Изд. «Мецниереба», Тбилиси, 1972	К.М.Джандиери
47	О влиянии ядерных экстрактов на транскрипцию изолированных ядер	«	Сб. «Мех.рег.функ.кл. ядра». Изд. «Мецниереба», Тбилиси, 1972	Д.И.Джохадзе, Д.В.Дзидзигури
48	О биологическом значении и причинах возникновения полиплоидных клеток печени	«	Цитология, 15, 6, 1973	
49	Some properties and localization of the liver cell factor inhibiting mitosis and DNA synthesis	«	In: "Mol.mech. and cont. cell prolif.", Moscow, 1973	Н.В.Саламатина
50	О ядерном факторе, способствующем разрушению ДНК хроматина ДНК-азами	«	ДАН СССР, 2П	К.М.Джандиери, Н.Г.Авалишвили Д.В.Дзидзигури, Н.Д.Мгвделадзе
51	Дифференцировка, рост и взаимодействие клеток	печ.	Изд. «Мецниереба», Тбилиси, 1973	Н.В.Саламатина
52	Действие факторов сетчатки на хрусталик куриного зародыша	«	Сб.»Общ.закон.морф. и регул.» Изд. «Мецниереба», Тбилиси, 1973	К.К.Гуня
53	Особенности развития синтеза я-ДНК в раннем развитии млекопитающих	«	«Мех.контр.ран.эмбр.разв.» VII симп., Москваю Изд. Тб., 1974	Л.К.Лариони, Н.А.Чеботарь
54	Исследование внутриклеточных факторов, регулирующих процесс гастрюляции	«	«Мех.контр.ран.эмбр.разв.» VII симп., Москва, Изд. Тб., 1974	Т.М.Климиашвили
55	Действие факторов сетчатки на хрусталик куриного зародыша	«	Онтогенез, 5, 2, 1974	К.К.Гуня
56	Взаимоотношение фолликулярных клеток при развитии различных форм зоба	«	Сообщ. АН ГССР, 74, 3, 1974	Э.И.Бакурадзе, В.А.Гогичаишвили
57	Исследвание действия факторов сетчатки на хрусталик куриного зародыша	«	Пробл.exper.и теор.биол., 1974	К.К.Гуня
58	Действие внутриклеточных фракций печени крысы и сахарозы на некоторые перевиваемые опухоли	«	Совр.методы морфол.исслед.в теор. практ.онколог., 1974	Н.В.Саламатина, И.Г.Кахидзе
59	Studies on the action and chemical nature of the factor promoting degradation of chromatin DNA	«	Exp.Cell Res., 84, 1974	К.М.Джандиери, Н.Г.Авалишвили, Д.В.Дзидзигури, Н.Д.Мгвделадзе
60	Влияние времени гидролиза на результаты цитофотометрии ДНК ядер эритроцитов и почки курицы	«	Сообщ. АН ГССР, 74, 3, 1974	Н.В.Козлова, М.И.Маркозашвили
61	Содержание ДНК в фолликулярном эпителии щитовидной железы при различных формах зоба	печ.	Сообщ. АН ГССР, 76, 1, 1974	Э.И.Бакурадзе, В.А.Гогичаишвили
62	Две концепции в теории клеточной дифференцировки	«	Совр.напр.в биол. и мед. Изд. «Мецниереба», Тбилиси, 1975	
63	Письмо в редакцию	«	Цитология, XVII, 4, 1975	Н.В.Саламатина
64	Количественные цитологические показатели для оценки различных патологических состояний ткани	«	Матер.конф., Тбилиси, 1975	
65	О влиянии ядерных экстрактов на синтез РНК в изолированных ядрах	«	Известия АН ГССР, сер. биол., 1975	Д.В.Дзидзигури, Д.И.Джохадзе

66	Влияние ядерного экстракта на способность хроматина связывать актиномицин	«	Известия АН ГССР, сер. биол., 1, 1, 1975	К.М.Джандиери, Д.В.Дзидзигури
67	О механизме «пуска» гастрюляции	«	Изв. АН ГССР, сер. биол., 1, 2, 1975	Т.Д.Климишвили
68	Об упорядоченном характере 5-ого и 6-ого деления бластомеров зародышей крысы	«	Сообщ. АН ГССР, 79, 1, 1975	Л.К.Лариони
69	Непрограммированный синтез ДНК в клетках печени мыши после воздействия на них ядерной фракции печеночного гомогената	«	I Закав. конф. морфол., Тбилиси, 1976	Н.В.Саламатина, И.Г.Кахидзе
70	О действии на гепатоциты ядерной фракции гомогената печени	печ.	Архив АГЭ, 69, II, 1975	И.Г.Кахидзе, П.В.Челидзе
71	Цитофотометрические исследования содержания ДНК и соотношения разных форм хроматина в клетках различных тканей	«	Цитология, 18, 4, 1976	
72	Две концепции в теории дифференцировки клеток	«	Известия АН ГССР, сер.биол., 2, 3, 1976	
73	Дифференцировка клеток	«	Изд. «Мецниереба», Тбилиси, 1977	
74	Рост-тормозящие факторы (кейлоны) в ткани сердца взрослых кур и крыс	«	Известия АН ГССР, сер.биол., 3, 5, 1977	Р.А.Лежава, Л.А.Гогсадзе
75	Studies on the action of the nuclear factor promoting Actinomycin D-binding capacity of chromatin	«	Differentiation, 8, 1977	К.М.Джандиери, Д.В.Дзидзигури
76	Действие ядерных факторов печени и почки крыс на количество ДНК в ядрах гомологичных тканей	«	Известия АН ГССР, сер.биол., 4, 1, 1978	М.С.Иобадзе, К.М.Джандиери, П.В.Челидзе
77	Количественная оценка функционального состояния ткани на примере щитовидной железы. I. Критерии, отражающие пространственные взаимоотношения клеток	«	Известия АН ГССР, сер.биол., 4,5, 1978	В.А.Гогичаишвили, И.И.Кашия
78	Ультраструктура кольцевидных ядрышек в гепатоцитах куриных зародышей	«	Цитология, 21, 2, 1979	П.В.Челидзе
79	О возможных искажениях результатов в радиоавтографических исследованиях	«	Известия АН ГССР, сер.биол., 6, 3, 1980	А.А.Козлов
80	Ядерный фактор, контролирующий состояние хроматина	«	Сб. «Акт. пробл. биол. и мед.» Изд. «Мецниереба», Тбилиси, 180-184, 1979	И.М.Салакая, Н.М.Гиорго-биани, Д.В.Дзидзигури
81	Химическая природа и влияние кейлонов миокарда на пролиферативную активность куриных эмбрионов 11-ти суточного развития	«	Тезисы докл. III Закавк. конф. морфологов, 154-155, Ереван, 1982	
82	Кейлоны в регуляции пролиферации и дифференциации клеток: механизм действия и локализация	«	Клеточная репродукция и процессы дифференциации. Сб. научных трудов. Л. Наука, 52-67, 1990	Л.А.Гогсадзе, Н.В.Саламатина
83	Факторы ядерного сока: регуляторы роста и развития	«	Сб. «Морфогенетически активные вещества», Пушкино, 44-57, 1990	
84	Трехмерная организация ядрышка и ядрышкообразующих районов дифференцированных клеток. II. Ретикулярные, вакуолизированные и нуклеолонемные ядрышки гепатоцитов, стимулированных к пролиферации в результате частичной гепатэктомии	печ.	Цитология, 34, 9, 1992	П.В.Челидзе, Т.В.Мдивани, Д.В.Дзидзигури, Е.О.Черкезия, Т.Г.Туманишвили

85	Изменение ультраструктуры ядрышек нормальных и стимулированных гепатоцитов мыши после однократного воздействия гепатоканцерогеном диэтинитрозамином	«	Сообщ. АН Грузии, 145, 2, 1992	Т.В.Мдивани
86	Ядрышковый белок гепатоцитов белых крыс, ингибирующий транскрипцию рибосомальных генов	«	Онтогенез, 23, 3, 1992	Д.В.Дзидзигури, П.В.Челидзе, М.А.Зарандия, Е.О.Черкезия
87	Сравнительное изучение транскрипционной активности и ультраструктуры изолированных ядер нефроцитов крыс после частичной нефрэктомии	«	Изв. АН Респ. Грузия, 1992	Е.О.Черкезия, Д.В.Дзидзигури, П.В.Челидзе
88	Изменение транскрипционной активности и ультраструктуры ядер гепатоцитов белых мышей после частичной гепатэктомии	рук.	Депонирован., 1992	Е.О.Черкезия, П.В.Челидзе
89	Исследования тканеспецифического ингибитора пролиферации клеток ретинального пигментного эпителия у куриных зародышей	печ.	Онтогенез, 15, 356-361, 1994	О.Г.Строева, К.М.Джандиери, И.Г.Полякова, Н.Т.Белтадзе
90	Transcriptional activity and ultrastructure of morphologically different types of nucleoli isolated from hepatocytes of normal and hepatectomized rats	печ.	Epith. Cell Biol., 3(N1), 54, 1994	D.Dzidziguri, P.Tchelidze, M.Zarandia, E.Cherkezia
91	О природе ядерного рост-ингибирующего фактора	печ.	Онтогенез, т.25, N6, 77, 1994	И.Г.Кахидзе, Т.Г.Туманишвили, М.С.Чхиквишвилиб И.Н.Нефедова
92	On the control mechanism of the heart muscle regenerative capacity	«	Proc. Georgian Acad.Sci., Biol.Ser., V.20, N1-6, 1994	N.Giorgobiani, M.Dzhaparidze, T. Salakaya
93	Ранние морфологические признаки и особенности динамики клеточных деструкций в процессе апоптоза	«	Georgian Med. News, N7-8, pp.40-41, 1998	Э.Л.Микадзе, М.Н.Берулава
94	Increased functional load on mouse kidney proximal tubule epithelial cells causes changes in nucleolar 3D architecture	«	Cell Tissue Res., 292, 411-426, 1998	P.Tchelidze, D.Dzidziguri
95	Особенности изменения ткани и клеток печени крыс при воздействии хлорамфеникола и холина	«	Georgian Med. News, N1 (58), 307-312, 1998	Э.Л.Микадзе, Т.Г.Мамацашвили
96	Further study of the growth inhibiting factor (GIF) isolated from rat ventricular miocardium	«	Bull. Georgian Acad. Sci, 175-177, 2000	T.Salakaya, N.Giorgobiani, D.Dzidziguri
97	О природе ядерного ростингибирующего фактора	«	Онтогенез, 25, 6	И.Г.Кахидзе, Т.Г.уманишвили, М.С.Чхиквишвили, И.Н.Нефедова
98	On the Control Mechanizm of the Heart Muscle Regenerative Capacity	«	Procedings of the Georgian AS, Biological Series, 20, 1-6, 1994	N.Giorgobiani, M.Dzhaparidze, T.Salakaya.